

מתורת השם משמואל

כיבוש הארץ – רק מנח הכלל

האדמו"ר מסוכטשוב, בעל השם משמואל (ניצבים תרע"א ד"ה ונראה ויש לומר עוד) מדגיש ומבאר את האמת הפשוטה, כי לא ניתן לכבוש את הארץ אלא מכוח הכלל "...כיבוש ארץ ישראל איננו אלא מפאת כלל ישראל, וכיבוש יחיד לאו שמיה כיבוש (גיטין מז.). והטעם כי ארץ ישראל בעצמה היא כנסת ישראל והיא המאחדת את כלל ישראל, ולא נתערבו ישראל זה לזה עד שעברו את הירדן, שארץ ישראל היא המאחדת אותם ועושה אותם כאיש אחד, ע"כ צריך לכיבוש ארץ ישראל כוח הכלל... שכל מלחמת ישראל וניצחונם הוא רק מצד כלל ישראל, ...באם כל ישראל כאיש אחד חברים – מצטרפות כל המצוות שעשה הכלל כולו ואפילו לפני אלפי שנה ונעשה מכולם קומה אחת שלמה, וכל איש פרטי הוא כאחד מאברי הכלל, ועל כולם יחד שורה צלם האלוקים, ובוה הם מנצחין את אומות העולם".

מלחמה ללא מלך

בפשטות, המלך הוא שמוציא את העם למלחמה.

ידוע הפסק שקבע הרב קוק זצ"ל (משפט כהן סימן קמד) "שבזמן שאין מלך... חוזרים אלה הזכויות של המשפטים ליד האומה בכללה... למה שנוגע להנהגת הכלל. כל שמנהיג את האומה דן הוא במשפטי המלוכה, שהם כלל צורכי האומה...", ויסוד דבריו בדרשות הר"ן (דרוש יא) ובחידושי המאירי (סנהדרין נב:). שלציבור בישראל יש כוח הכרעה ע"י נבחריו אף ליציאה למלחמה וכד'. מלבד זאת ניתן לומר שהחרדה והדאגה לפני פרוץ המלחמה, עשויות להשלים את חסרון המלך, כדברי השם משמואל מסוכטשוב שניתן לצאת למלחמה ולנצח רק מתוך אחדות, והמלך הוא המאחד את כל ישראל. אך כשקיים ל"ע איום על חיי ישראל, עצם החשש מאחד אותם וכבר יכולים לצאת למלחמה מתוך אחדות גם כשאין מלך.

וכה דבריו (פורים תרע"ב ד"ה בש"ס) להסביר את דברי אביו, האבני נזר, שעיקר נס פורים היה שנלחמו וניצחו את העמלקים אף שלא היה להם מלך. "יש לפרש עפ"י מאמר כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שעיקר הנס של פורים היה באשר אז לא היה להם מלך, ואעפ"כ התגברו על העמלקים והרגו בהם, שסדר המצווה הוא למנות להם מלך תחילה ואח"כ למחות זרעו של עמלק, עכ"ל. אך צריך להבין מאחר שהמצווה לא סייעה אותם בזה, באיזה כוח התגברו? ונראה כי טעם הסדר למנות להם מלך תחילה הוא למען יהיה להם כוח המאחדם, כי עמלק נקרא קוצץ וכל כוחו הוא מצד הפירוד... ע"כ להתגבר כנגדו צריכין כוח המאחד... וזהו מלך, שהוא המאחד את העם.

והנה אז – אחר הגזירה להשמיד להרוג ולאבד – היו ישראל בעיני עצמם כחרס הנשבר ונתייאשו מן החיים, ...והיו חייך תלואים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייד, והיו בעיני עצמם בתכלית הביטול, ...והיו באחדות גמורה יותר מעל ידי המלך, ...לולא שגזר עליהם גזירה כזו לא היו מתאחדים ולא היה בכוחם לעמוד נגד עמלק".

השם משמואל צופה שכך יהיה אף לעתיד, כדבריו (שם) "וכנראה שזה יהיה גם לעתיד ב"ב, אם ח"ו לא תגיע זכותם כ"כ, אמרו ז"ל (סנהדרין צז:). שהקדוש ברוך הוא יעמיד להן מלך שגזירותיו קשות כהמן, עד שישראל ישובו בכל ליבם, ועייז יתאחדו ויתגברו על עמלק וייבנה הבית השלישי, ומה שהיה הוא שיהיה".

יקר המדינה העולה מדם עבדיך השפוך

על השבת נאמר (בראשית ב ג) "וַיִּבְרַךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ..." , ומובא במדרש (בר"ר יא ב) "רבי יצחק אמר: ויברך אלקים וגוי בירכו במן וקידשו במקושש".

ויש לברר כיצד קידש המקושש את השבת, שהרי הוא דווקא חילל את השבת!?

מבאר השם משמואל מסוכטשוב (בראשית תרע"א ד"ה במד"ר ר"י אמר) "...דהנה לכאורה קשה למה נתחייב המקושש מיתה הלוא לשם שמיים נתכוון והייתה מלאכה שאינה צריכה לגופה. אך באמת מיתתו לא הייתה עונש רק עלייה שנתעלה על ידה. וכדרך שבישר המגיד להבית יוסף שעתיד לאיתוקד על קדושת שמו יתב'. ומי שנהרג או נשרף על קדושת השם זכה להתכלל בקדושת השם. כמו כן המקושש שנהרג מחמת קדושת שבת, זכה להתכלל בקדושת השבת. וא"כ מאחר שהמקושש שהיה אדם גדול כזה הייתה עלייתו ע"י שנהרג על קדושת שבת, ממילא חזינו מעלת שבת וגדולתה עד היכן מגיעה".

המקושש במיתתו גרם לכך שידעו בישראל שהשבת כה יקרה, שהרי כדי שתופיע קדושתה במלוא הדרה – כללה התוכנית האלוהית אף את מיתתו של אותו אדם גדול. כך, מות נדב ואביהו לימד בכל ישראל את יקר כבוד המשכן, כדברי המהר"ל (תפארת ישראל פרק יח) "...וכן קדושת המשכן למען שידעו הכול קדושתו אמר (שמות כט) ונקדש בכבודי, ואמרו ז"ל (זבחים קטו:) אל תקרי בכבודי אלא במכובדיי אלו נדב ואביהו שיעשו חטא ויתקדש הבית על ידם, כמו שהוא יתברך השוכן בבית הזה נבדל מכל הנמצאים וזהו קדושת הבית, וזה נראה כי אף לצדיקים אינו מתאחד עימם ואין לו צירוף עימם וזהו קדושתו, שאם היה מצורף לנמצאים אין ספק שיהיה צירוף אל אוהביו מכובדיו, ואם היה מצורף אליהם לא היה עושה דין בהם, כי הדין אשר עושה בצדיק מורה זה כי הוא יתברך נבדל לגמרי אף מאוהביו".

בסדר ההנהגה האלוהית בדורנו, רואים אנו שכדי לקיים שלטון יהודי בארץ ישראל, היינו מדינת ישראל, נדרשו למסור נפשם רבבות אלפי ישראל (למעלה מעשרים ושניים אלף הי"ד). ודאי אין זה מקרה, ומותם של רבים כ"כ מלמדנו כמה יקרה היא המדינה. לא רק מפאת הסמיכות ליום העצמאות אלא דווקא מתוך כבודם ויקרם של הנהרגים, במקום לעסוק בדיכאון ובעצב על אובדן חייהם, יש לעסוק בחשיבות הגנת העם והארץ, בקדושת המדינה והריבונות על ארצנו הקדושה בשוב ה' לציון ברחמים. כיוון שנהרגו למטרה נעלה זו – הם הפכו לחלק מקדושתה וזעלתה.

גודל האחריות של משוח מלחמה

תפקיד כהן משוח מלחמה, קודם לבעלי תפקידים רבים.

ידוע הערך הרב שיש לרוח הלחימה בקרב, ולכן על כתפיו של כהן זה מוטלת אחריות לחיי רבים. חכמים לימדונו זאת. תוך הצגת מצב נורא שבו חיי משוח מלחמה וחיי סגנו של הכהן הגדול (האמור להחליפו בעבודת יוה"כ) נתונים בסכנה, ופסק מר זוטרא "לעניין החיותו, משוח מלחמה עדיף. מאי טעמא? דתלו ביה רבים" (נזיר מז:).

מבאר רש"י: "דעביד מלחמה בשביל רבים" ובלשון אחרת (ביאורו להוריות יג.) "הוא קודם לסגן, משוח דציבור צריכים לו למשוח מלחמה לצורך מלחמה...".

ומבאר הרא"ש (נזיר מז): "משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים. כל ערך המלחמה נעשה על פיו".
ובלשון אחרת (ביאורו להוריות יג.) "לעניין החיותו, משוח מלחמה קודם, לפי שהוא ראש עורכי מלחמה
וחיי ישראל תלויין בו", וכדברי השם משמואל (שופטים תרע"ח ד"ה נראה) "שצורך מצווה זו מובן
בפשיטות, שחיזוק הלב למלחמה הוא צורך גדול".

ירידה רוחנית ח"ו בשירות צבאי

המדרש (במד"ר טז א) משבח את המרגלים ששלח יהושע ליריחו, וכותב "שאין לך חביב לפני הקב"ה
כשליח שמשלח לעשות מצווה ונותן נפשו כדי שיצלח בשליחתו, ואין לך בני אדם שנשתלחו לעשות
מצווה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותם שניים ששלח יהושע בן נון... והלכו ונתנו נפשם
והצליחו בשליחותן... 'וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב'... ללמדך כמה נתנו שני צדיקים אלו
נפשם לעשות שליחותם".

בעל השם משמואל מסוכטטשוב, מדייק שבלשון המדרש כתוב "שנתנו נפשם", כך שלא מדובר בנכונות
למות, במסירת גופו בלבד, אלא למסור ולהקריב את החלק הרוחני הקדוש שבו (דיוק זה זכינו לשמוע
רבות ממו"ר הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל ויסודו בדברי קצות החושן בהקדמתו לאבני מילואים).
ואלו דבריו המרתקים (שם משמואל שלח תרע"ה ד"ה ונראה) "והנה הפירוש שנתנו נפשם לעשות שליחותם
היינו שלא לבד את גופם הפקירו והלכו על מנת ליהרג שאין זה כ"כ רבותא, אלא אף את נפשם הפקירו
אפילו ללכת לשאול תחתית, שהרי באו בית אישה זונה ושמה רחב... הרי הכניסו עצמם לסכנה עצומה
כזו אפילו בנפש כדי שייעשה צורך גבוה. ויש להמתיק הדברים עפ"י מה שהגיד כ"ק אבי אדומו"ר
זצלה"ה (בעל האבני נזר) בעניין מצוות מסירות הנפש על קידוש השם, דכמו שמותר לאדם לשחוט
בהמה לצורכו, כי במקום צורך האדם אין מציאות הבהמה נחשבת מציאות כל אחר.
מכל שכן לצורך קידוש שם שמיים אין מציאות האדם נחשבת מציאות כלל. ולפי זה מובן דגם
מציאות הנפש במקום צורך גבוה לכבוש את ארץ ישראל אין מציאות הנפש נחשבת מציאות כלל,
והכול נדחה בשביל צורך גבוה".

ודאי ראוי שכל חיילי צה"ל יתעלו בקודש, ויש לפעול רבות לשם כך, אך לימדנו השם משמואל חידוש
נועז, שכה יקרה היא מצוות כיבוש הארץ עד שהיא דוחה – כשאין ברירה – את חיי התורה והמצוות
של החייל הפרטי!!!

יתכן שמשמיים גלגלו תופעה קשה זו של עזיבת התורה בצבא, כדי שנפניה את היסוד שלימדנו השם
משמואל, שבמציאות נוראה, שבה כיבוש הארץ עומד בסתירה לקדושת היחיד, הרי עליו לבטל לשעה
את קדושתו הפרטית למען כיבוש הארץ בעבור ישראל. (כמובן רק לצורך מבצעי הכרחי שאין לו פתרון אחר).

הארץ מתעוררת לבניה

"...במה שבביאת המרגלים נחשב כאילו בא משלחם שמה - היה מוצא מין את מינו וניערה א"י לצאת
מתחת יד רשות הסט"א" (שמ"ש שלח רכב):